

vrouwen en bijna honderd mannen; zij werden met de zeventien 'Sobu'-kinderen naar Auschwitz gedeporteerd, rechtstreeks. Maar de Philips-bescherming bleef effectief. De directie van Philips had via de *Verwalter* weten te bewerkstelligen dat Telefunken alle werkkrachten zou overnemen. In Auschwitz, waar juist toen in verband met de deportatietransporten uit Hongarije de gaskamers maximaal in werking waren, werden de ca. vijfhonderd gedeporteerden ingeschreven; zij kregen een kampnummer, geen hunner werd naar de gaskamers gevoerd. In twee transporten (10 juni en 23 augustus) belandden zij in een fabriek van Telefunken bij Reichenbach; bij het transport van 23 augustus bleven echter wèl ca. vijftig oudere vrouwen, zieken en moeders van kinderen in Auschwitz achter. *Zij* zijn omgekomen met, later (in de 'derde fase'), vele anderen, doch van de oorspronkelijke groep zijn honderdzestig in leven gebleven, met inbegrip van negen kinderen: veertig mannelijke, honderdtwintig vrouwelijke personen.¹

Nu de 'val' van de Philips-leiding.

Op 9 juni, zes dagen na de deportatie van de Joodse groep, pleegde een Nederlandse gevangene sabotage door in de Speciale Werkplaats een drijfriem door te snijden. De riem werd hersteld en Braakman sprak met de *Vorarbeiter* van het Philips-Kommando, de Duitse gevangene Erich Beck, af dat zij het gebeurde niet aan de *Kommandantur* zouden melden. Beck hield zich niet aan die afspraak en het gevolg was dat de gevangene onmiddellijk ter dood veroordeeld en gefusilleerd en dat Braakman (11 juni) gearresteerd werd.² De gehele leiding van de Speciale Werkplaats werd afgezet en door een Duitse ingenieur vervangen, 'het werd toen', aldus een gevangene, 'een tirannie zoals ook in de andere *Kommandos*'³; er moest dus hard gewerkt worden - voor het eerst.

Wij vermeldden dat door het Philips-Kommando radio's geassembleerd werden. Natuurlijk werd daarmee naar de BBC en Radio Oranje geluisterd. Dat liep eind juli '43 in de gaten, en toen moest het gehele Kommando ('*das faulste, vollgefressenste, deutschfeindlichste Kommando*', zoals een SS'er het toen genoemd zou hebben⁴) twee zondagen achter elkaar stenen sjouwen.

¹ Ook de elfhonderdnegen-en-veertig Joden die op 15 november '43 van Vught naar Auschwitz werden gedeporteerd, werden bij aankomst niet geselecteerd, maar velen uit deze groep werden in januari '44 bij twee grote 'normale' selecties in het kamp naar de gaskamer gezonden. Er zijn slechts acht-en-dertig overlevenden: twee-en-dertig mannen, zes vrouwen. ² Braakman werd eerst in Vught in de 'bunker' opgesloten en medio juli in het *Schutzhaftlager* ingeschreven waar hij in het *Strafkommando* terecht kwam. Hij werd begin september naar Duitsland getransporteerd maar overleefde de oorlog. ³ P. Galis: *Hel van Brabant*, p. 30.

⁴ D. Koker: *Dagboek geschreven in Vught*, p. 153.